

Ruben Willaert
restaurantie & archeologie

Kasteel van Gaasbeek (Lennik, Vlaams-Brabant)

Projectcode: 2018C49

Maart-Juni 2018

ARCHEOLOGISCH ADVIES

Voorafgaand:

- Archeologisch vooronderzoek met het oog op wetenschappelijke vraagstelling (2018C49)

Colofon

Ruben Willaert bvba
Ten Briele 14 bus 15
8200 Sint-Michiels-Brugge

Auteurs: Janiek De Gryse

© Ruben Willaert bvba, Sint-Michiels-Brugge, 2018

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert bvba.

Ruben Willaert bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

Deel 2: Advies	4
2.1 Administratieve gegevens	4
2.2 Synthese vooronderzoek met het oog op wetenschappelijke vraagstelling	5
2.3 Gemotiveerd advies	6
2.3.1 De aanwezigheid van een archeologische site	6
2.3.2 De waardering van de archeologische site	6
2.3.3 Impactbepaling	6
2.3.4 De bepaling van de maatregelen.....	7
2.3.5 Gemotiveerd advies over het al dan niet moeten nemen van maatregelen.....	7
2.4 Werfbegeleiding	8
2.4.1 Aanleiding van het onderzoek	8
2.4.2 Afbakening	9
2.4.3 Bepaling van de onderzoeksstrategie.....	10
2.4.4 Vraagstelling en onderzoeksdoelen.....	11
2.4.5 Onderzoeksstrategie en –methode.....	11
2.4.6 Eindcriteria	13
2.4.7 Uitzonderingsmodaliteiten	13
2.4.8 Uitvoeringstermijn	13
2.4.9 Noodzakelijke competenties van de uitvoerders.....	13
2.4.10 Risicofactoren	14
2.4.11 Vondsten.....	14
Deel 3: Bibliografie	15

FIGURENLIJST (2018C49)

Figuur 1. Projectgebied weergegeven op de GRB basiskaart met aanduiding van het kadasternummer (bron: Geopunt).....	5
Figuur 2. Afbakening van de advieszone op de GRB-kaart (bron: Geopunt).....	9
Figuur 3. Geplande werken rond de Sint-Gertrudiskapel (detail), excl. tracé elektriciteit en glasvezel vanaf de brug van het kasteel	11

TABELLENLIJST (2018C49)

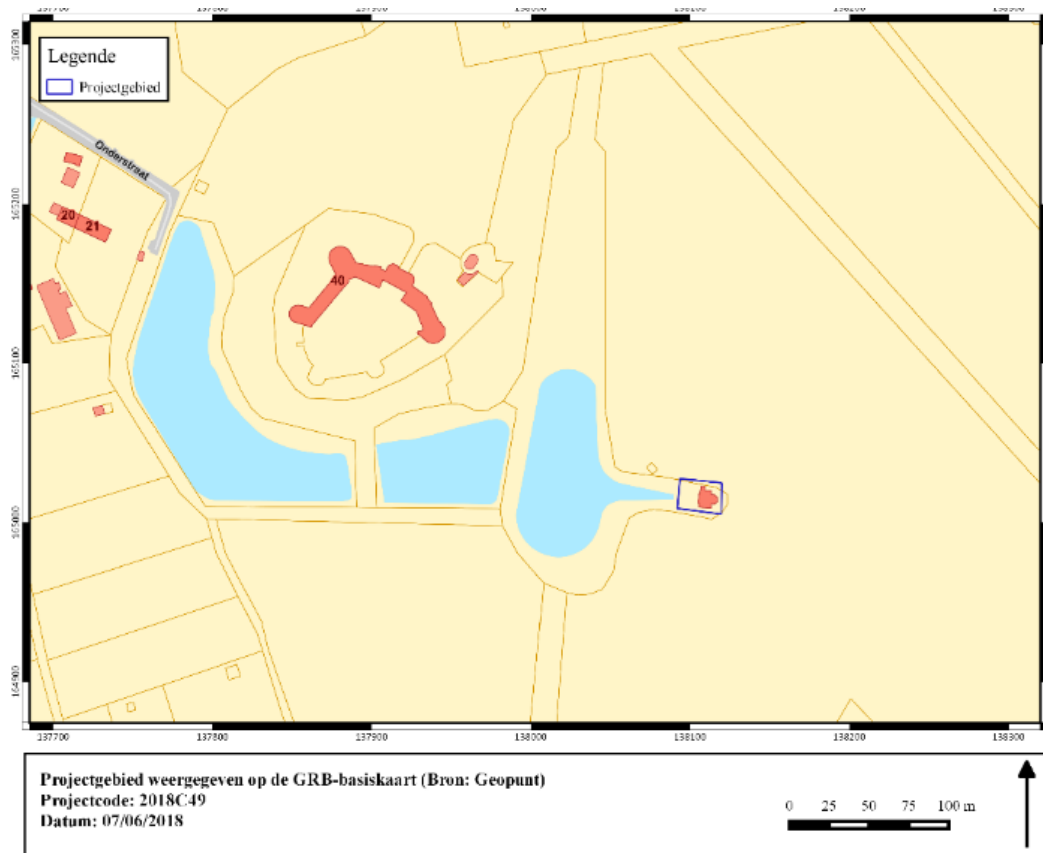
Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.4

Deel 2: Advies

2.1 Administratieve gegevens

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.

a) De naam en het adres of maatschappelijke zetel van de initiatiefnemer	Bressers Architecten Kasteellaan 479/001 9000 Gent	
b) Het erkenningsnummer van de erkende archeoloog	OE/ERK/Archeoloog/2015/00043	
c) De naam en het adres of maatschappelijke zetel van de erkende archeoloog	Janiëk De Gryse Ten Briele 14 bus 15 8200 Sint-Michiels-Brugge	
d) De locatie van het vooronderzoek met vermelding van:	Provincie	Vlaams-Brabant
	Gemeente	Lennik
	Deelgemeente	/
	Postcode	1750
	Adres	Kasteelstraat 40
	Toponiem	Kasteel van Gaasbeek
	Bounding box (Lambertcoördinaten)	Xmin: 138087.767 Ymin: 165004.284 Xmax: 138122.024 Ymax: 165028.073
e) Het kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer of -nummers en kaartje	Afd. 3, Sectie A, perceel 101B Figuur 1	

Figuur 1. Projectgebied weergegeven op de GRB basiskaart met aanduiding van het kadasternummer (bron: Geopunt).

2.2 Synthese vooronderzoek met het oog op wetenschappelijke vraagstelling

N.a.v. de geplande restauratiewerken werd in maart/april 2018 een beperkt archeologisch onderzoek uitgevoerd op het domein van het kasteel van Gaasbeek. Het gaat om een archeologisch vooronderzoek met het oog op wetenschappelijke vraagstelling. Dit onderzoek werd uitgevoerd ter hoogte van de Sint-Gertrudiskapel en voorliggende balustrade. Beide structuren situeren zich buiten de ringmuur van het kasteel.

Wat de kapel betreft, heeft het bouwhistorisch onderzoek -uitgevoerd in 2000- aanwijzingen opgeleverd dat in de 17de eeuw een barokke gevel tegen een bestaande kapel aangebouwd werd. Dit zou de aanwezigheid van bakstenen van het formaat 25x12,5x5cm in het opgaand metselwerk van de kapel verklaren. Deze bakstenen werden geregistreerd aan de basis van de voorgevel, de zijmuren achter de traptorens en het koor. De onderzoekers rekenden deze bakstenen tot een laatmiddeleeuwse bouwphase en concludeerden dat de huidige kapel een (gotische) voorganger had.

Tijdens het archeologisch onderzoek werden aan noordzijde van de kapel verschillende baksteenresten met hetzelfde baksteenformaat vastgesteld. Er zijn geen aanwijzingen dat het hier om herbruikmateriaal gaat. Rekening houdende met de baksteenformaten die binnen de ringmuren van het kasteel geregistreerd werden, is het niet helemaal duidelijk tot welke periode deze restanten precies behoren. Bakstenen van dit formaat werden immers niet geassocieerd met de fase van de stenen burcht of met de fase van het nieuwe bakstenen kasteel. Dit formaat werd wel vastgesteld in associatie met resten die te dateren zijn in de 16de en begin 17de eeuw. Gelijkaardige vaststellingen werden gedaan door S. Van

Bellingen tijdens het onderzoek van de abdij van Dieleghem. Verder onderzoek dringt zich dan ook op. Welke functie de bakstenen resten hadden, kan op basis van het huidig onderzoek evenmin afgeleid worden. Stonden er in deze periode bijgebouwen naast de kapel? Slechts verder onderzoek kan een antwoord op deze vraag bieden.

Ook de fundering die de hoofdbeuk van de noordelijke zijbeuk scheidt wordt door een gelijkaardig baksteenformaat gekenmerkt. Deze resten lijken tot dezelfde periode gerekend te worden. De fundering vertoont een erg regelmatig metselwerk. Gezien het bouwhistorisch onderzoek aangetoond heeft dat de 2 zijbeuken deel uitmaken van het oorspronkelijke concept, kan de diepte van de funderingen wellicht geëxtrapoleerd worden naar de zijbeuken. Verder dient opgemerkt te worden dat bij de aanleg van de proefput in het interieur van de kapel geen aanwijzingen aangetroffen zijn van vloerniveaus of andere oudere sporen. Evenmin zijn sporen aangetroffen van inhumaties.

De proefputten ter hoogte van de borstwering ten westen van de kapel leverde in eerste instantie heel wat gegevens op over de diepte en de staat van de fundering. Wat de bakstenen resten in werkput 4 betreft, bestaat heel wat onduidelijkheid, zowel m.b.t. de datering als de functie, door de toepassing van herbruikmateriaal. Ook in werkput 5 werd metselwerk aangetroffen, maar het vermoeden bestaat dat het hier metselwerk *ex situ* betreft.

Op basis van het uitgevoerde vooronderzoek kon een goede inschatting gemaakt worden van het archeologisch potentieel van het projectgebied. Op basis van de prospectie dient dan ook geconcludeerd te worden dat verder onderzoek noodzakelijk is.

2.3 Gemotiveerd advies

2.3.1 De aanwezigheid van een archeologische site

Tijdens het archeologisch vooronderzoek zijn verschillende bakstenen resten op geringe diepte t.o.v. het huidig maaiveld aan het licht gekomen. In deze fase van het onderzoek is het niet helemaal duidelijk uit welke periode deze resten dateren en hoe ze precies te interpreteren zijn. Gaat het om 16de/17de-eeuwse restanten? Indien ja, welke functie hadden deze? Het is vrij reëel dat ook bij de uitvoering van de geplande werken archeologische restanten aangesneden zullen worden. Omwille van deze reden wordt een archeologisch vervolgtraject geadviseerd.

2.3.2 De waardering van de archeologische site

Gezien de stand van het onderzoek op deze locatie en de aangetroffen sporen is een beperkt vervolgonderzoek aan de hand van een werfbegeleiding ten zeerste aangeraden. De bekomen gegevens kunnen leiden tot een belangrijke kenniswinst m.b.t. het ontstaan en de evolutie van de Sint-Gertrudiskapel en de associatie met de Sint-Gertrudisbron.

2.3.3 Impactbepaling

De archeologische site is niet van die aard dat een behoud *in situ* noodzakelijk is. De gepaste maatregelen worden uitgewerkt in de vorm van een werfbegeleiding.

2.3.4 De bepaling van de maatregelen

Het archeologisch vooronderzoek heeft aangetoond dat er nog belangrijke archeologische relicten aanwezig zijn op de site. Verder onderzoek d.m.v. een werfbegeleiding lijkt hiervoor meest aangewezen. In het volgende hoofdstuk volgt het concrete advies voor het projectgebied “Kasteel van Gaasbeek”.

2.3.5 Gemotiveerd advies over het al dan niet moeten nemen van maatregelen

In deze sectie volgt een gemotiveerd advies over het al dan niet moeten nemen van maatregelen. Het gemotiveerd advies is gebaseerd op de resultaten van het vooronderzoek met het oog op wetenschappelijke vraagstelling. De vaststellingen over de aan- of afwezigheid van archeologische sites en hun aard worden geconfronteerd met de geplande bodemingrepen. Op basis van deze confrontatie motiveert het advies of er maatregelen nodig zijn, welke deze zijn, en wat hun uitvoeringswijze is.

2.4 Werfbegeleiding

2.4.1 Aanleiding van het onderzoek

De geplande werken, zoals hieronder opgelijst, kaderen binnen de restauratie van de Sint-Gertrudiskapel en zijn onmiddellijke omgeving. De bedoeling van de restauratie is het gebouw te herwaarderen, met maximalisatie van de erfgoedwaarden.

Voor de details van de geplande werken kan verwezen worden naar het bestek. Hieronder een bondige oplijsting:

- Buitenaanleg
De kasseistrook en het gestabiliseerd zand rondom de kapel worden uitgebroken. De kasseien worden gerecupereerd en teruggeplaatst. Bijkomende uitgravingen zijn niet voorzien.
- Rioleringswerken
 - Regenwaterleidingen: uitgraafdiepte correspondeert met vorstvrije diepte (90cm).
 - Drainage rond de kapel: maximale uitgraafdiepte vermoedelijk 50cm.
 - Aanleg van afvoerputjes
 - Aanleg filterput
 - Aanleg regenwaterput: de put zal zo compact mogelijk gehouden worden om impact te beperken.
 - Constructie regenwaterpomp
- Technieken en afwerking
 - De kapel zal voorzien worden van een elektriciteits- en wateraansluiting.
 - Vermoedelijk wordt de kapel ook voorzien van branddetectie, alarm en camera's.
 - Toevoer elektriciteit en glasvezel naar de kapel, vanaf de wachtbuis die tussen het barokpaviljoen en het kasteel geplaatst werd. De breedte van de geplande sleuf wordt geschat op 50/60cm; de maximale uitgraafdiepte op 60cm.
- Stabiliteit (scheur kapel zijbeuk)
 - Zoals het nu is voorzien, zal er voor de funderingen buiten aan de kapel niet worden ingegrepen. Wel wordt er een funderingsplaat voorzien voor de volledige binnenzijde van de kapel met uitzondering van de zone altaar, dit met een diepte van 40cm t.o.v. de nulpas.
- Aanleg vloerverwarming
 - Oorspronkelijk was gepland om enkel de hoofdbeuk te voorzien van een betonnen plaat, isolatie en vloerverwarming. Impact: vermoedelijk dient het huidig niveau nog minimaal verlaagd te worden.
 - Op de werfvergadering van 22/06/2018 werd duidelijk dat zowel in functie van de technieken als de stabiliteit van het gebouw een betonplaat die ook in de zijbeuken wordt doorgetrokken te verkiezen is. Door de huidige bevoering in de noordelijke zijkapel te verwijderen kan de scheur in de zijbeuk aangepakt worden d.m.v. een lokale uitgraving

aan de binnenzijde van de kapel. De vloerplaat wordt verankerd aan de muren. Maximale uitgraafdiepte: ca. 40cm.

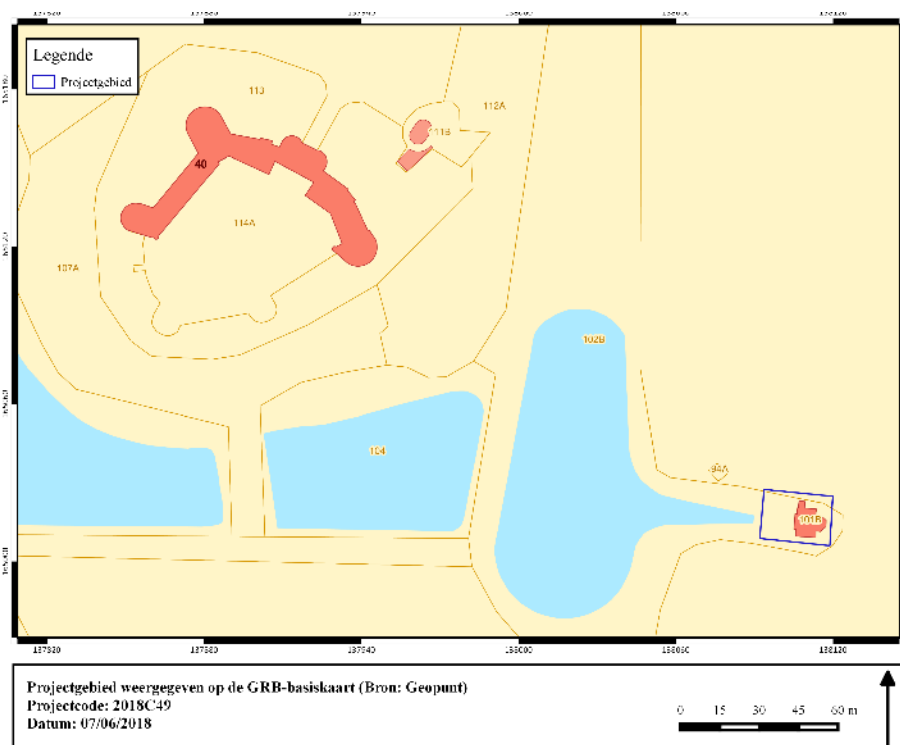
- Op de werfvergadering van 22/06/2018 stond nog niet vast of er in de ruimte van het elektrisch bord al dan niet gebruik gemaakt kan worden van vloerverwarming i.p.v. een elektrische convector. Dit maakt evenwel geen verschil uit voor de diepte van de uitgraving.
- Borstwering
 - Gezien de slechte toestand van de borstwering en de instabiliteit van de volledige oever van de vijver, wordt er geopteerd om een keerwand, fundering in beton ondergronds te plaatsen. De keermuur wordt net achter de huidige muur geplaatst. De diepte dient nog bepaald te worden door de stabiliteitsingenieur.
 - Hierna kan de borstwering integraal worden gereconstrueerd.
 - Triomfboog

De triomfoog maakte geen deel uit van het huidig onderzoek. De huidige werken omvatten geen verstoringen van de ondergrond.

Algemeen

- Zowel de sleuven als de putten in de exterieure zone kunnen gegraven worden met een kleine graafmachine met smalle graafbak.
- De graafwerken in het interieur zullen vermoedelijk manueel gebeuren.
- De planning (al dan niet gefaseerde uitvoering) is sterk afhankelijk van de aannemer en de omstandigheden.

2.4.2 Afbakening

Figuur 2. Afbakening van de advieszone op de GRB-kaart (bron: Geopunt)

2.4.3 Bepaling van de onderzoeksstrategie

De resultaten van het archeologisch vooronderzoek wijzen op een beduidend archeologisch potentieel van het plangebied. Gelet op de aard van de geplande werken moet uitgegaan worden van een aanzienlijke verstoring van het bodemarchief binnen de geplande sleuven/putten/archeologische zones en binnen de maximale uitgraafdiepte.

Er wordt geadviseerd om over te gaan tot een werfbegeleiding tijdens de uitvoering van alle geplande graafwerken die een verstoring van de ondergrond teweeg brengen, waarbij de diepte meer dan 20 cm t.o.v. het huidig maaiveld (exterieur) bedraagt. Voor de zone interieur is het advies eveneens van toepassing op alle graafwerken met een diepte van meer dan 20cm.

Een werfbegeleiding is een bijzondere vorm van opgraving en onderworpen aan dezelfde decretale bepalingen als een opgraving (CGP 19). Een volwaardige opgraving wordt, gezien de beschikbare informatie en de aard van de geplande werken, niet opportuun geacht. Rekening houdende met de bepalingen van de Code van Goede Praktijk m.b.t. werfbegeleidingen, dient in dit dossier gesteld te worden dat een vlakdekkende opgraving niet mogelijk is door de technische uitvoeringswijze van de geplande bodemingrepen.

De keuze voor een werfbegeleiding werd afgetoetst aan volgende 4 criteria:

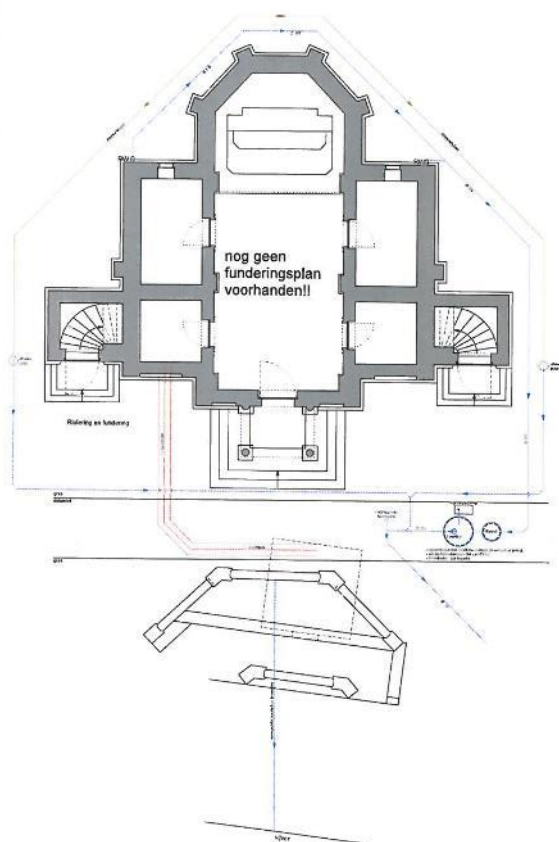
- **Mogelijk?** Het terrein is toegankelijk. De werfbegeleiding kan uitgevoerd worden zonder bijkomende maatregelen. Wel dient rekening gehouden te worden met het feit dat niet alle veiligheidstechnische aspecten in deze fase van het onderzoek gekend zijn. Momenteel wordt ervan uitgegaan dat deze weinig tot geen impact zullen hebben op de uitvoeringswijze van de werfbegeleiding.
- **Nuttig?** Het archeologisch vooronderzoek heeft archeologische sporen op geringe diepte t.o.v. het huidig maaiveld aan het licht gebracht. De kans is dan ook vrij reëel dat de geplande bodemingrepen eveneens archeologische restanten aan het licht brengen. Verder onderzoek kan mogelijk meer gegevens opleveren i.v.m. het ontstaan en de evolutie van de kapel.
- **Schadelijk?** Gelet op de aard van de werken kan mogelijk archeologisch archief bedreigd zijn. Een werfbegeleiding is de enige manier om eventueel aanwezige relictten op een efficiënte manier te registreren.
- **Noodzakelijk?** Tijdens de geplande ingrepen kan archeologisch erfgoed aan het licht komen. *In situ* bewaring van deze sporen is, gezien de geplande werken, onmogelijk. Omwille van dit gegeven wordt een werfbegeleiding noodzakelijk geacht.

2.4.4 Vraagstelling en onderzoeksdoelen

Doel van een werfbegeleiding is een archeologische registratie en fysiek onderzoek van eventueel waargenomen archeologische relicten. Volgende onderzoeksvragen dienen minimaal beantwoord te worden:

- Zijn er archeologische sporen aanwezig?
- Zijn de sporen natuurlijk of antropogeen?
- Is er sprake van verstoring in de bodemopbouw?
- Zijn er sporen aanwezig van vroegere fasen binnen de kapel? Indien hoe, hoe zijn deze opgebouwd?
- Wat zijn de oudste sporen?
- Kunnen er aanvullende gegevens verkregen worden m.b.t. de stratigrafie binnen de kapel en erbuiten?
- Kunnen er aanvullende inzichten bekomen worden betreffende de (bouw)historiek van de kapel?

2.4.5 Onderzoeksstrategie en –methode

Alle geplande werken exterieur, zoals opgeijst onder 2.4.1, dienen archeologisch begeleid te worden.

Omwille van voorgaande argumentatie wordt een werfbegeleiding als meest geschikte onderzoeksmethode naar voor geschoven. De werfbegeleiding wordt uitgevoerd binnen de planning van de algemene aannemingswerken. De uitvoering van de werfbegeleiding gebeurt volgens de Code Goede Praktijk (hoofdstuk 19), eventueel aangevuld met bijkomende maatregelen indien de sporen en/of vondsten daartoe aanleiding geven. Deze eventuele maatregelen worden bepaald door de erkend archeoloog.

Het plangebied betreft een site met een verticale stratigrafie.

De oppervlakte van het te onderzoeken terrein bedraagt ca. 500m².

Figuur 3. Geplande werken rond de Sint-Gertrudiskapel (detail), excl. tracé elektriciteit en glasvezel vanaf de brug van het kasteel

Vorbereiding

Voorafgaand aan de werfbegeleiding wordt een startvergadering georganiseerd, waarop zowel de archeologische uitvoerder als de aannemer grondwerken aanwezig zijn. Op deze startvergadering worden alle afspraken en het plan van aanpak overlopen. De uitvoerende archeologie neemt tijdens de volledige duur van het onderzoek deel aan de werfvergaderingen om het verloop van de werfbegeleiding af te stemmen op de aannemerswerken.

Opgravingsmethodologie

Het grondverzet gebeurt door de aannemer grondwerken, onder toezicht en onder leiding van de veldwerkleider. De graafwerken gebeuren zowel manueel en/of machinaal. In het laatste geval wordt een tandenloze graafbak gebruikt. Er worden geen graafwerken uitgevoerd, die niet gecommuniceerd werden met de veldwerkleider of de erkend archeoloog.

Eventuele sporen/vondsten die tijdens de graafwerken aan het licht komen, worden onder leiding van de veldwerkleider gedocumenteerd. De aannemer voorziet de nodige tijd om de archeologische resten vrij te leggen en op een kwalitatieve manier te registreren. De veldwerkleider bepaalt wanneer de graafwerken opnieuw hervat worden. Het veldwerk wordt zo georganiseerd dat er efficiënt en wetenschappelijk verantwoord opgegraven wordt.

Het aantal opgravingsvlakken wordt tijdens het veldwerk bepaald door de veldwerkleider. De vlakken worden steeds gelinkt aan de profielen. Om voldoende inzicht te krijgen in de stratigrafie dienen voldoende profielen aangelegd te worden om alle vlakken en de hierin geregistreerde sporen aan elkaar te kunnen koppelen. De profielen dienen een gedetailleerd inzicht te geven in de stratigrafische opbouw van het plangebied.

De werfbegeleiding wordt uitgevoerd tot op de maximale uitgraafdiepte + een buffer van 10cm. Na de archeologische registratie worden eventueel aanwezige archeologische resten afgedekt met geotextiel of gelijkaardig materiaal en een laag gestabiliseerd zand of gelijkaardig materiaal.

In het geval van eventuele diepe structuren, zoals waterputten, wordt getracht de maximale diepte te achterhalen d.m.v. handmatige boringen.

Vondsten worden ingezameld conform de Code van Goede Praktijk (artikel 15.6). Elk vlak wordt gecontroleerd op de aanwezigheid van metalen voorwerpen met behulp van een metaaldetector.

Bij het aantreffen van menselijke resten wordt de Code van Goede Praktijk gevolgd.

Conservatie en natuurwetenschappelijk onderzoek

Conform de Code van Goede Praktijk, artikel 9.3 ligt de beslissing tot natuurwetenschappelijke staalname bij de veldwerkleider. Dit dient uiteraard te gebeuren in overleg met de aardkundige en het Agentschap Onroerend Erfgoed, waar relevant.

Wat de vondsten betreft, die in aanmerking komen voor conservatie, wordt de selectie gemaakt door de veldwerkleider, onder begeleiding van de erkend archeoloog. Doel van de conservering is het stabiliseren van kwetsbare vondsten in functie van duurzaam behoud.

Er wordt geadviseerd om een stelpost te voorzien van €4500 voor conservatie en natuurwetenschappelijk onderzoek. Volgende omschrijvingen zijn minimaal, al kan de afwezigheid van bepaalde categorieën ervoor zorgen dat de onderzoeken niet uitgevoerd moeten worden:

- 6 ¹⁴C-dateringen
- 4 natuursteenidentificaties en herkomstbepalingen

2.4.6 Eindcriteria

De werfbegeleiding wordt als succesvol beschouwd indien alle waargenomen archeologische entiteiten op een wetenschappelijke wijze onderzocht zijn, er een beargumenteerd antwoord op de onderzoeksvragen geformuleerd kan worden en het eindrapport wordt opgeleverd.

2.4.7 Uitzonderingsmodaliteiten

Criteria die gehanteerd zullen worden om te bepalen in welke situaties bepaalde onderzoekshandelingen alsnog niet uitgevoerd moeten worden, zijn hier niet van toepassing.

2.4.8 Uitvoeringstermijn

De uitvoeringstermijn van het veldwerk is sterk afhankelijk van de planning en de organisatie van de algemene aannemingswerken. Bijgevolg is de termijn van het veldwerk momenteel moeilijk in te schatten. Momenteel wordt uitgegaan van een worst case scenario en worden 25 werkdagen voorzien.

2.4.9 Noodzakelijke competenties van de uitvoerders

Het veldwerkteam bestaat minimaal uit:

- een veldwerkleider (onder auspiciën van een erkend archeoloog), deze veldwerkleider beschikt over voldoende ervaring in stedelijke contexten in Vlaanderen. Minimaal dient hij/zij 5 opgravingen te hebben uitgevoerd in stedelijke contexten en heeft minimum 2 jaar opgravingservaring op stratigrafische contexten, aangetoond via CV.
- één assistent-archeoloog, hij/zij heeft minstens 2 opgravingen uitgevoerd op stratigrafische contexten, aangetoond via CV.

Voor de rapportage wordt minstens de veldwerkleider ingezet, onder toezicht van de erkende archeoloog.

Voor de begeleiding van de opdracht dient de veldwerkleider zich te laten ondersteunen door één of meerdere specialisten en regiodeskundigen, die hem bijstaan bij de uitvoering van de werfbegeleiding indien deze expertise intern niet beschikbaar is. Deze specialist beschikt over een aantoonbare en ruime ervaring met stratigrafische contexten in het algemeen.

2.4.10 Risicofactoren

Voor de werfbegeleiding worden geen bijkomende risico's verwacht. Uitvoerend personeel die werkzaamheden uitvoeren in de nabije omgeving van een draaiende graafmachine moeten visueel duidelijk herkenbaar zijn zoals gebruikelijk.

2.4.11 Vondsten

Conservatie en overdracht van het archeologisch ensemble gebeurt na afloop van de werfbegeleiding conform aan de artikels 5.2.1, 5.2.2 en 5.2.3 van het Onroerend Erfgoeddecreet Bij de start van de werfbegeleiding worden door de erkende archeoloog en de initiatiefnemer duidelijke afspraken gemaakt met betrekking tot de overdracht van het archeologisch ensemble bij de eigenaar en het erkende onroerend erfgoeddepot of andere bewaarder van het archeologisch ensemble. Na het beëindigen van de verwerking en het opleveren van de eindrapportage vindt de overdracht van de vondsten plaats.

Deel 3: Bibliografie

Agentschap Onroerend Erfgoed 2016

AGIV

DOV Vlaanderen

Geoportaal

Geopunt